

Rapport

h2>Klacht

Verzoekster klaagt erover dat het Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam, locatie Centrum/Oud-West, onvoldoende heeft getracht om de werkdoelen te behalen, die na de ondertoezichtstelling van haar dochter in april 2007 door het bureau zijn vastgesteld in het op haar behoeften afgestemde plan van aanpak.

Verder klaagt verzoekster erover dat het Bureau Jeugdzorg geen uitvoering heeft gegeven aan de adviezen van de Raad voor de Kinderbescherming in het raadsrapport van 18 juni 2007. Hierin heeft de Raad onder meer geadviseerd om een psychologisch onderzoek bij haar dochter af te nemen.

Voorts klaagt verzoekster erover dat het Bureau Jeugdzorg heeft verzuimd om de rechter, toen het in het eerste half jaar van 2008 steeds slechter ging met haar dochter, om een machtiging tot gesloten plaatsing te verzoeken. De Raad had al op 25 april 2007 aan de rechter aangegeven dat gesloten plaatsing in de toekomst noodzakelijk zou kunnen zijn, maar heeft deze beslissing aan het Bureau Jeugdzorg overgelaten.

Beoordeling

Algemeen

1. In 2006 overleed de echtgenoot van verzoekster. Na dit overlijden ging het snel bergafwaarts met hun dochter N., die toen veertien jaar oud was en voor die tijd ook al problemen had. Ze ging vanaf 2006 niet meer naar school, blowde en had steeds meer conflicten met verzoekster. De leerplichtambtenaar deed meerdere meldingen. Op 19 maart 2007 deed Mentrum, de geestelijke gezondheidszorg Amsterdam, diagnostisch onderzoek naar N. Hieruit bleek niet dat N. een persoonlijkheidsstoornis had.

Omdat vrijwillige hulpverlening onvoldoende resultaat opleverde, werd N. in april 2007 onder toezicht gesteld van Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam, locatie Centrum/Oud-West (verder: BJAA) en op crisisplek Het Huis van zorgvoorziening Spirit geplaatst. C. werd haar gezinsvoogd.

De rechter gaf de machtiging ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing op grond van een rapport van de Raad voor de Kinderbescherming. In zijn overwegingen nam de rechter onder meer op dat de Raad ter terechtzitting had aangegeven dat het mogelijk was dat in de nabije toekomst een plaatsing in een accommodatie voor gesloten jeugdzorg noodzakelijk was, doch dat die thans nog niet door de Raad was aangevraagd. De gezinsvoogd zou in het kader van de ondertoezichtstelling moeten kijken wat het beste was voor N.

In een rapport van 18 juni 2007 liet de Raad vervolgens weten dat er tijdens de raadsonderzoeken geen aanwijzingen waren gevonden voor de aanwezigheid van een ontwikkelingsstoornis bij N. Conclusie in het rapport was dat de hulpverlening zich onder meer zou moeten richten op het laten uitvoeren van een psychologisch onderzoek van N., om de onderliggende oorzaken van haar gedrag te onderzoeken om zo tot een passend hulpaanbod te komen. Voorts diende er voor te worden zorg gedragen dat N. naar school ging en niet spijbelde. Voor de schoolgang van N. was van belang dat zij zelf zou aangeven welk soort onderwijs zij wilde volgen en dat zij werd geholpen bij het vinden van een passende school. Ten slotte zou moeten worden gezocht naar een geschikte vorm van hulp voor moeder, gericht op het vergroten van haar pedagogische vaardigheden, met op termijn als doel de terugkeer van N. naar huis, aldus de Raad.

In mei 2007 stelde BJAA een plan van aanpak ten aanzien van N. vast. Hierin waren meerdere werkdoelen opgenomen om toe te werken naar een veilige en stabiele omgeving voor N. waarin zij leeftijdsadequaat zou kunnen opgroeien.

In november 2007 plaatste BJAA N. over naar zorgvoorziening Spirit 16+. In april 2008 werd zij daar weggestuurd, omdat zij zich niet aan de afspraken hield. Hierna verbleef zij in zwerfjongerenopvang "Elandstraat".

2. Op 22 april 2008 werden de ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing verlengd. De rechter overwoog daarbij dat begeleid kamerwonen op dat moment de meest aangewezen plek zou zijn voor N. In antwoord op het verzoek van verzoekster om haar dochter gesloten te plaatsen, liet de rechter weten dat zij hierover geen beslissing kon geven, omdat BJAA een verzoek daartoe niet had gedaan. De rechter overwoog daarbij ten overvloede dat zij op dit moment ook geen gronden zag voor (toewijzing van) een dergelijk verzoek. In de toekomst kon dit wellicht anders zijn, aldus de rechter.

Op 20 mei 2008 liep N. weg bij "Elandstraat" en vanaf dat moment had zij geen voor BJAA of verzoekster bekende vaste woon- of verblijfplaats meer.

3. Op 28 mei 2008 vond een zorgoverleg plaats tussen BJAA, de zorginstelling en school waarin de zorgen omtrent N. werden besproken. In dit overleg werd afgesproken dat de gezinsvoogd de ontwikkelingen van N. via school, Mentrum en N. zelf zou blijven volgen.

4. De schoonzoon van verzoekster, de heer P. had mede namens verzoekster inmiddels een klacht bij de klachtencommissie ingediend over de handelwijze van BJAA. In haar beslissing van 1 juli 2008 overwoog de klachtencommissie allereerst dat zij geen kennis had kunnen nemen van het rapport van de Raad voor de Kinderbescherming waarin een advies omtrent een persoonlijkheidsonderzoek zou zijn gegeven. Bovendien achtte zij zich niet bevoegd om een inhoudelijk oordeel uit te spreken over de pedagogische overwegingen aan de zijde van BJAA, die leidden tot afwijking van dit advies. Wel oordeelde de klachtencommissie onder meer dat BJAA er niet in was geslaagd om hun

pedagogisch hulpverleningsbeleid aannemelijk en acceptabel te maken voor verzoekster en de heer P. Ook had BJAA klagers kunnen informeren over andere mogelijkheden om tot een persoonlijkheidsonderzoek van N. te komen. Wellicht had ook meer aandacht kunnen worden besteed aan het overbruggen van de afstand tussen de verwachting van verzoekster en de mogelijkheden van BJAA in samenwerking met de zorgaanbieders in het kader van een ondertoezichtstelling. Gelet op de verslechterde omstandigheden van N. had de klachtencommissie begrip voor de ernst van de zorgen van verzoekster en kon zich dan ook heel wel voorstellen dat er op dat punt onvrede bij verzoekster bleef bestaan. De klachtencommissie kon echter geen causaal verband leggen tussen het gevolgde hulpverleningsbeleid en de verslechterde situatie van N., noch kon zij verwijtbaar onjuist handelen van de gezinsvoogd en de andere betrokken medewerkers van BJAA vaststellen.

5. Op 3 september 2008 verzocht BJAA de rechter om een spoedmachtiging gesloten plaatsing voor N. Dit, omdat BJAA had geconstateerd dat N. aan het begin van het nieuwe schooljaar in 2008 in het geheel niet meer op school verscheen. Ook zou zij geen contact meer hebben met Mentrum en bleek zij in portieken te slapen. De rechter wees dit verzoek af, omdat hij de spoed niet inzag. Vervolgens verzocht BJAA de rechter op 5 september 2008 via de normale route om een machtiging gesloten plaatsing voor N. De rechter stemde hier op 30 september 2008 in toe, waarna N. begin oktober gesloten werd geplaatst. Op 8 april 2009 werd N. achttien. Zij verliet hierop de gesloten accommodatie. Onbekend was waar zij vervolgens verbleef.

I. Ten aanzien van het behalen van de werkdoelen

Bevindingen

1. Verzoekster klaagt er allereerst over dat BJAA onvoldoende heeft getracht om de werkdoelen te behalen, die na de ondertoezichtstelling waren vastgesteld in het op haar behoeften afgestemde plan van aanpak. Verzoekster is van mening dat de gezinsvoogd niet voldoende heeft gedaan om de bedreigingen in de ontwikkelingen van haar dochter weg te nemen.

De heer P. vult aan dat het er steeds op neer kwam dat zowel verzoekster als N. zich niet aan gemaakte afspraken konden c.q. wilden houden, en dat verzoekster weinig tot niets kon met de aangeboden hulpverlening. Desondanks bleef BJAA koersen op een begeleiding in eigen verantwoordelijkheid en eigen initiatief van moeder en dochter. Vervolgens wordt N. vanwege een time-outmaatregel ook nog eens twee weken naar huis gestuurd, terwijl er een uithuisplaatsing van kracht is.

2. BJAA deed mee dat na een definitieve ondertoezichtstelling de gezinsvoogd binnen zes weken een plan van aanpak opstelt. Ongeveer een half jaar daarna wordt het plan geëvalueerd en wordt het plan bijgesteld. Afhankelijk van de evaluatie waarin de gestelde

doelen aan de orde komen, kunnen de doelen gehandhaafd worden omdat ze niet of onvoldoende behaald zijn en soms worden er nieuwe doelen gesteld.

De instelling informeert de gezinsvoogd over het verloop van de hulpverlening en adviseert vervolgens BJAA over wat een vervolgstap zou moeten zijn. Het toetsen of de doelen waren behaald, gebeurde tijdens de evaluatie, dus ongeveer een half jaar later.

Als blijkt dat de doelen in een plan van aanpak nergens toe hebben geleid, dan brengt de gezinsvoogd de zaak in bij het multidisciplinair overleg. Er is dan vaak ook een advies van de zorgaanbieder. In het multidisciplinair overleg wordt dan besloten wat er verder moet gaan gebeuren.

Het eerste plan van aanpak voor N. werd opgesteld op 31 mei 2007. Vóór die tijd had de gezinsvoogd telefoongesprekken gehad met de heer P. en verzoekster. Vervolgens voerde de gezinsvoogd in Het Huis het begingsprek met verzoekster en N.

Tijdens dit gesprek kwamen de werkdoelen uitgebreid aan de orde. Zowel aan verzoekster als aan N. werd gevraagd om doelen te creëren. Ook de hulpverleners van Het Huis werden betrokken bij het vaststellen van de werkdoelen. Deze doelen werden dus met iedereen besproken.

Op de vraag wie verantwoordelijk is voor het behalen van de doelen, deelde BJAA mee dat de zorgaanbieder er in eerste instantie verantwoordelijk voor is dat de doelen worden gehaald. De instelling diende met N. aan de slag te gaan om de doelen te bereiken. De gezinsvoogd kwam niet wekelijks naar Het Huis. Zij zag N. gemiddeld één keer per zes weken. De hulpverlening trekt gewoonlijk zelf tussentijds aan de bel als het niet goed gaat.

Bij de evaluatie waren verzoekster en N., 16+ (Spirit) en de gezinsvoogd aanwezig. De hulpverleners van Mentrum, Het Huis en de school waren geraadpleegd. Enkele doelen waren toen redelijk goed gehaald. Vergeleken met het eerdere rapport van de Raad voor de Kinderbescherming was het gedrag van N. verbeterd. Maar andere doelen waren niet gehaald. De gezinsvoogd sprak toen met N. over welke inzet van haar verwacht werd. Het ging toen redelijk goed met N. en er was geen dreiging dat zij bij 16+ weg moest. De gezinsvoogd verklaarde:

"Maar sommige doelen waren niet gehaald. Ik heb hierover gesproken met N., maar erg veel middelen om de doelen te laten behalen heb je als voogd niet. N. was toen zestien jaar; dreigen werkt dan averechts."

Hoewel niet alle doelen werden behaald, ging het in 2007 best goed met N. en zag de gezinsvoogd een stijgende lijn in haar gedrag. Wel bleven er problemen bestaan tussen moeder en dochter. Zij wilden allebei terugplaatsing naar huis, maar BJAA kwam steeds meer tot het besef dat dit niet mogelijk was. Ook werd steeds duidelijker dat BJAA te maken had met een moeder met beperkte capaciteiten. Dat de problemen met betrekking

tot N. zich gingen manifesteren had mogelijk te maken met de fase van haar ontwikkeling en ook het vermoeden dat de inmiddels overleden vader degene was die de structuur gaf aan het gezin, aldus BJAA.

3. Verder deelde BJAA mee dat het in 2008 een stuk slechter ging met N. In maart 2008 kreeg N. een time-out van 16+, de zorgaanbieder waar N. vanaf november 2007 verbleef. Deze maatregel kan worden opgelegd als een jongere zich niet aan de regels houdt, en komt erop neer dat de jongere voor een à twee weken niet in de instelling mag verblijven. Het nadeel van deze maatregel is echter dat de jongere dan terug naar huis gaat. Dit is een maatregel van een zorgaanbieder om stelling te nemen als een jongere zich niet aan de regels houdt. BJAA beseft echter dat dit niet altijd in het belang is van de jongere, die immers niet voor niets niet thuis verblijft.

N. verbleef toen tien dagen bij verzoekster. Bij terugkeer was N. bozig en ging in verzet. Ze werd uiteindelijk ook eind maart 2008 16+ uitgezet, nadat de regels waren aangescherpt en ze zich er niet aan hield. Voor N. is toen een crisisplek geregeld in de opvang "Elandstraat", aldus BJAA.

4. Uit de evaluatie op 7 december 2007 van het plan van aanpak van mei 2007 bleek dat sommige van de voor N. vastgestelde doelen slechts deels waren bereikt. Door de gezinsvoogd werden kleine stapjes vooruit gezien, en zij zou aandacht gaan besteden aan de wens van N. om meer persoonlijk contact met haar te hebben. Uit de evaluatie bleek nog niet welke behandeling N. nodig had. Tijdens het onderzoek kon niet worden vastgesteld of na deze evaluatie een multidisciplinair overleg had plaatsgevonden. Wel vond op 26 augustus 2008 een multidisciplinair overleg plaats.

Op 24 april 2008 werd het volgende plan van aanpak opgesteld. Uit de evaluatie van dit plan op 3 september 2008 bleek dat de doelen in het geheel niet waren behaald. In deze evaluatie werd gesloten plaatsing geïndiceerd.

Beoordeling

5. Het vereiste van professionaliteit houdt in dat ambtenaren met een bijzondere training of opleiding jegens burgers overeenkomstig de standaarden van hun beroepsgroep handelen. Dit vereiste houdt voor Bureaus Jeugdzorg in dat zorgvuldig dient te worden overwogen welke hulpverlening moet worden ingezet om de beoogde doelen te behalen. Indien na evaluatie van de hulpverlening blijkt dat de doelen niet zijn behaald, moet zorgvuldig worden overwogen of en hoe de hulpverlening dient te worden bijgesteld.

Bureau Jeugdzorg mag daarbij uitgaan van de deskundigheid van ingeschakelde zorgaanbieders, tenzij er duidelijke redenen zijn om te twifelen aan die deskundigheid.

De eindverantwoordelijkheid voor de hulpverlening blijft echter bij het Bureau Jeugdzorg, dat de ingezette hulpverlening evalueert en deze, na een multidisciplinair overleg, eventueel bijstelt.

6. Hoewel al bij de eerste evaluatie in december 2007 is gebleken dat de werkdoelen nauwelijks waren gehaald, heeft BJAA geen nieuw plan van aanpak opgesteld, waarin de hulpverlening was bijgesteld. Ook heeft geen multidisciplinair overleg plaatsgevonden, waarin is besproken wat er met N. verder moest gaan gebeuren. Pas in april 2008 is het volgende plan van aanpak opgesteld, waardoor onduidelijk is wat er in de tussentijd door BJAA is geïndiceerd.

Gezien het vorenstaande kan worden gesteld dat BJAA niet voldoende heeft getracht om de werkdoelen te behalen. BJAA heeft niet de eindverantwoordelijkheid genomen toen al snel bleek dat de hulpverlening niet het gewenste effect had. Voorts is N. eind 2007 niet in een multidisciplinair overleg besproken. Door dit niet zorgvuldig handelen, heeft BJAA gehandeld in strijd met het vereiste van professionaliteit.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

II. Ten aanzien van het psychologisch onderzoek

Bevindingen

1. Verder klaagt verzoekster erover dat BJAA geen uitvoering heeft gegeven aan het advies van de Raad voor de Kinderbescherming om een psychologisch onderzoek bij N. af te nemen. Doordat BJAA dit advies niet heeft uitgevoerd, is volgens verzoekster tot op de dag van vandaag niet duidelijk wat N. mankeert.

2. Uit een korte samenvatting van de opvang "Elandstraat" over het verblijf van N. tussen 15 april en 26 mei 2008 kwam naar voren dat "Elandstraat" zich afvroeg of er met N. meer aan de hand was dan het initiatiefloze gedrag wat hun doelgroep zo kenmerkte. Er werd zelfs de vraag gesteld in hoeverre N. licht verstandelijk gehandicapt (LVG) zou zijn, omdat ze een lege indruk maakte welke veelal werd gezien bij licht verstandelijke gehandicapte jongeren. Verder werd beschreven dat op 24 april 2008 een gesprek plaatsvond met de gezinsvoogd, waarin werd besproken in hoeverre er toch niet onderzoek moest komen naar de cognitieve vermogens van N. Besloten werd dat zo'n onderzoek geen kwaad zou kunnen. De gezinsvoogd zou dit intern gaan bespreken. Op 15 mei 2008 vond een vervolgspraak plaats met BJAA. Uit dit gesprek kwam naar voren dat N. weer naar Mentrum ging. Voorts zou naar een woning voor N. worden gekeken. Na dit gesprek ging het eigenlijk alleen maar minder goed met N. Ze bleef vele nachten weg met als reden drankgebruik. Zij hield zich niet aan de afspraken en bleef vervolgens helemaal weg. Op 23 mei 2008 meldde "Elandstraat" dit aan BJAA, en schreef haar op 26 mei 2008 uit.

3. BJAA liet weten dat de Raad voor de Kinderbescherming in zijn rapport van 18 juni 2007 inderdaad had geadviseerd om psychologisch onderzoek bij N. te laten verrichten. De gz-psycholoog van BJAA beslist in het multidisciplinair overleg of er psychologisch onderzoek moet worden verricht of niet. BJAA had onder andere door het raadsrapport en het diagnostisch onderzoek van Mentrum van maart 2007, alsook door de informatie van de hulpverleners uit de crisisopvang "Het Huis" en "16+", voldoende informatie over N., waardoor werd besloten geen onderzoek te doen. Onderzoek wordt namelijk niet verzocht om te bevestigen wat BJAA al weet.

BJAA koos ervoor om, gezien de onrustige en instabiele situatie van N., gedragsobservatie door Het Huis te laten plaatsvinden in plaats van het afnemen van een persoonlijkheidsonderzoek. Deze observatiegegevens waren dan het uitgangspunt voor een adequaat hulpverleningsaanbod.

Later is naar aanleiding van het verslag van "Elandstraat" nog een keer in het multidisciplinair overleg besproken of een onderzoek naar het IQ moest worden aangevraagd. De gz-psycholoog besloot toen om geen onderzoek aan te vragen, omdat N. zonder problemen het basisonderwijs had doorlopen en zelfs met de Cito-toets een havo-advies had gescoord. Als er leerproblemen zouden zijn dan had dit in het basisonderwijs moeten zijn opgevallen. In het voortgezet onderwijs volgde N. lessen op VMBO-T niveau. Ook hier zouden er beperkingen zijn opgevallen als dit aan de orde was, aldus BJAA.

4. Verzoekster toonde hierop met een e-mailbericht van de school van N. aan dat N. bij de Cito-toets een score had van 522. Zij had hierbij het VMBO-T advies gekregen, maar moest wel nog een GIVO-toets doen. Deze was positief, waardoor zij werd toegelaten.

5. Tijdens het onderzoek bleek niet uit verslagen of andere stukken dat er multidisciplinair overleg over dit onderwerp had plaatsgevonden.

Beoordeling

6. Het vereiste van professionaliteit houdt in dat ambtenaren met een bijzondere training of opleiding jegens burgers overeenkomstig de standaarden van hun beroepsgroep handelen. Dit vereiste houdt voor de Bureaus Jeugdzorg in dat een zorgvuldige afweging moet worden gemaakt over het wel of niet inzetten van bepaalde onderzoeken in het kader van de hulpverlening van een jongere.

7. Vast staat dat BJAA, ondanks het advies van de Raad voor de Kinderbescherming, heeft besloten om geen psychologisch onderzoek naar N. te laten uitvoeren, omdat Mentrum in maart 2007 al tot de conclusie was gekomen dat bij N. geen psychische stoornis aanwezig was. Ook nadat "Elandstraat" had aangegeven het vermoeden te hebben dat N. licht verstandelijk gehandicapt was, is niet tot aanvraag van een onderzoek

overgegaan. N. had namelijk tijdens haar lagere schooltijd geen problemen gehad, en met haar Cito-toets nog havo-advies gescoord. Beide keren zou deze beslissing in het multidisciplinair overleg zijn besproken, in aanwezigheid van een gz-psycholoog.

8. Verzoekster heeft met haar e-mailbericht aannemelijk gemaakt dat de score van N. op school matig was. "Elandstraat" heeft nadrukkelijk aan de bel getrokken met het advies om een onderzoek te doen naar de cognitieve vermogens van N. Er was dus zeker aanleiding voor BJAA om een psychologisch onderzoek te laten doen. Zeker nu de hulpverlening niet van de grond kwam en N. in het voorjaar van 2008 sterk achteruit ging. Hoewel het BJAA er door een rapport van Mentrum vanuit ging dat er geen persoonlijkheidsstoornis bij N. aanwezig was, hadden mogelijk andere onderliggende oorzaken voor haar gedrag naar boven kunnen komen, die meer inzicht in de problematiek van N. hadden kunnen geven. De keuze om dit niet te doen, acht de Nationale ombudsman dan ook niet zorgvuldig. Hiermee is gehandeld in strijd met het vereiste van professionaliteit.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

III. Ten aanzien van het verzoek tot gesloten plaatsing

Bevindingen

1. Ten slotte klaagt verzoekster erover dat het BJAA heeft verzuimd om de rechter, toen het in het eerste half jaar van 2008 steeds slechter ging met haar dochter, om een machtiging tot gesloten plaatsing te verzoeken. De Raad had al op 25 april 2007 aan de rechter aangegeven dat gesloten plaatsing in de toekomst noodzakelijk zou kunnen zijn, maar heeft deze beslissing aan het Bureau Jeugdzorg overgelaten.

2. BJAA gaf hierop aan dat uit de observatie op de crisisplek was gebleken dat een gesloten plaatsing, zoals in het raadsrapport ter overweging was gegeven, niet aan de orde was. De Raad gaf BJAA te kennen dat hun advies was gebaseerd op de crisissituatie kort voor de ondertoezichtstelling. Het was verder aan BJAA om te beoordelen of een dergelijke plaatsing op basis van de nieuwe omstandigheden nog aan de orde was. De zorgaanbieder bij wie N. op dat moment verbleef, gaf echter aan dat een plaatsing van N. in een gesloten accommodatie op dat moment niet geïndiceerd was. BJAA zette toen in op verdere begeleiding van N. Deze begeleiding was onder meer gericht op het naar dezelfde school blijven gaan, het bouwen aan het contact met moeder en zicht te krijgen op het perspectief en de vervolghulpverlening voor N. Toen ze ging zwerven vond er wekelijks een ontmoeting met de gezinsvoogd plaats zodat ze haar weekgeld kreeg. Het belang van BJAA was om N. te kunnen volgen, met haar in gesprek te gaan over andere alternatieven en om ook de zorgen met haar te bespreken. Vanwege de vakantieperiode waren er geen lessen en daarmee verviel ook de structuur in het leven van N. Hulp bij het zoeken van een baan hield zij af. In deze periode leek haar situatie echter nog niet zo ernstig dat een plaatsing in een gesloten instelling werd overwogen. Maar omdat verzoekster van mening

was dat haar dochter wel gesloten geplaatst moest worden, adviseerde BJAA om zelf een verzoek te doen om gesloten plaatsing.

3. BJAA gaf verder aan dat de dochter sinds mei 2008 geen woon- of verblijfplaats meer had. Zij verbleef aanvankelijk op een voor BJAA onbekend adres. In die tijd nam zij wel deel aan schriftelijke examens om deelcertificaten te halen, was zij bereid om gesprekken met de gezinsvoogd te voeren en pakte zij het contact met Mentrum weer op.

Tijdens de wekelijkse contacten waarin BJAA haar voorzag van zwerfgeld, werden haar activiteiten gevolgd en werd geprobeerd om haar te voorzien van een langdurige verblijfplaats. Voorts motiveerde BJAA haar om te gaan werken aan een toekomstperspectief door onder andere school weer op te pakken. Toen N. echter na de vakantie niet meer naar school ging, geen contact met Mentrum meer had, aangaf niet los te kunnen komen van haar vriend terwijl zij dat wel wilde en aan derden had aangegeven dat zij levensmoe was, ging BJAA ertoe over om gesloten plaatsing aan te vragen. Zij bleek toen ook niet meer bij vrienden te slapen, maar in portieken, aldus BJAA.

BJAA had ten behoeve van het opgesteld verzoek 'spoed'machtiging gesloten jeugdzorg begin september 2008 overleg met de rechtbank. Van een spoedeisende situatie was geen sprake en zou er geen 'spoed'machtiging afgegeven worden. Vervolgens werd de machtiging op 8 september 2008 via de normale procedure aangevraagd en op 30 september 2008 door de rechter verstrekt, aldus BJAA.

Beoordeling

4. Het vereiste van voortvarendheid houdt in dat bestuursorganen slagvaardig en met voldoende snelheid optreden. Dat betekent dat een medewerker van dat bestuursorgaan in overeenstemming met de professionele standaarden van zijn of haar taak een goede invulling geeft aan voortvarendheid in het bereiken van resultaten.

Op grond van de Wet op de Jeugdzorg kan opnemings in een gesloten verblijf van een jongere met ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen die zijn ontwikkeling naar volwassenheid ernstig belemmeren, slechts plaatsvinden indien dit noodzakelijk is om te voorkomen dat de jongere zich aan de zorg die hij nodig heeft zal onttrekken of daaraan door anderen zal worden onttrokken (zie Achtergrond, onder 1.).

Het Bureau Jeugdzorg dient hiertoe een machtiging aan te vragen bij de rechter.

5. Vast staat dat de rechter op 17 april 2008 heeft overwogen dat het aan BJAA was om te bezien of de door de Raad geadviseerde gesloten plaatsing noodzakelijk was.

Voorts staat vast dat de rechter op 22 april 2008 heeft overwogen dat hij op dat moment geen gronden zag voor het afgeven van een machtiging gesloten plaatsing. De Nationale

ombudsman dient deze overwegingen in acht te nemen (zie Achtergrond, onder 2.). Nu de rechter in april 2008 geen reden zag tot gesloten plaatsing, kan BJAA tot aan dat moment worden gevolgd in de beslissing om geen machtiging hiertoe aan te vragen. Ten aanzien van de overige vier maanden tot aan begin september 2008 overweegt de Nationale ombudsman als volgt.

Plaatsing in een gesloten accommodatie moet worden gezien als een uiterst redmiddel, als blijkt dat de jongere zich aan de noodzakelijke zorg onttrekt of daaraan wordt onttrokken. Hoewel N. al vanaf mei/juni 2008 zwerfde, waarbij niet duidelijk was in welk circuit zij zich begaf, heeft zij zich tot aan de schoolvakantie in 2008 ingezet om examens te maken en had zij contact met Mentrum. Verder had zij wekelijks contact met de gezinsvoogd bij het ophalen van haar zwerfgeld. In deze contacten probeerde de gezinsvoogd N. te stimuleren om aan haar toekomst te werken. Hoewel de Nationale ombudsman met verzoekster van mening is dat de situatie rondom N. toen al zeer zorgelijk was, kan BJAA op dat moment, gezien de contacten die N. nog had, worden gevolgd in de stelling dat toen nog geen gesloten plaatsing is aangevraagd. Gesloten plaatsing is namelijk een middel dat ernstige inbreuk maakt op de persoonlijke levenssfeer. Hiermee moet terughoudend worden omgegaan. Omdat na de vakantie bleek dat N. haar school niet meer oppikte, geen contacten meer met Mentrum onderhield en in portieken bleek te slapen, is BJAA overgegaan tot de aanvraag.

6. De Nationale ombudsman is daarbij echter van mening dat zodra bleek dat N. geen contacten meer met Mentrum onderhield, en alle voorzieningen die haar werden aangedragen afwees, BJAA had moeten overgaan tot het aanvragen van de gesloten kindbeschermingsmaatregel. Omdat hier in de zomervakantie al sprake van was, zet de Nationale ombudsman vraagtekens bij het tijdstip waarop BJAA dit uiteindelijk heeft gedaan, namelijk begin september. De vraag is of de rechter op een eerder tijdstip de machtiging zou hebben afgegeven, omdat hij zelfs begin september 2008 de spoed van de aanvraag niet inzag. Met deze kanttekening acht de Nationale ombudsman de handelwijze van BJAA ten aanzien van het aanvragen van gesloten plaatsing in de eerste helft van 2008 niet in strijd met het vereiste van voortvarendheid.

De onderzochte gedraging is niet gegrond.

7. Hierbij wordt nog opgemerkt dat de Wet op de Jeugdzorg ouders niet zelf de mogelijkheid biedt om een verzoek tot gesloten plaatsing te doen (zie Achtergrond, onder 3.). Het advies van BJAA aan verzoekster om dit te doen was dan ook niet juist.

Slotbeschouwing

Een veertienjarige dochter met problemen verliest vervolgens haar vader. Ze raakt aan het spijbelen, blowen en komt steeds meer in conflict met haar moeder. Dit vormt het begin van een lange weg door de hulpverlening. Vele instanties zijn betrokken bij de keuzes die

gemaakt worden: Bureau Jeugdzorg, de Raad voor de Kinderbescherming, de rechter en zorgvoorziening Spirit. Op initiatief van een gezinsvoogd worden vele beslissingen genomen: vrijwillige hulpverlening, ondertoezichtstelling, plaatsing op een crisisplek, plaatsing in gesloten jeugdzorg. Er vinden vele overleggen plaats om een hulpaanbod te formuleren. Het is niet goed gegaan met deze dochter. Op haar achttiende raakt ze definitief buiten de invloed van de Jeugdzorg en is onvindbaar.

Bureau Jeugdzorg heeft niet professioneel gehandeld. Toen de dochter onder toezicht werd gesteld is een plan van aanpak opgemaakt met concrete doelen. Die doelen zijn niet gehaald. Dat komt mede omdat Bureau Jeugdzorg niet de eindverantwoordelijkheid heeft genomen.

Ook heeft Bureau Jeugdzorg het advies van de Raad voor de Kinderbescherming om een psychologisch onderzoek af te nemen, genegeerd, zodat tot op de dag van vandaag onduidelijk is wat de dochter zou kunnen mankeren.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van Bureau jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam, locatie Centrum/Oud-West, is

- gegrond ten aanzien van het onvoldoende trachten om de werkdoelen te behalen en het niet aanvragen van een psychologisch onderzoek, wegens schending van het vereiste van professionaliteit, en;
- en niet gegrond ten aanzien van het niet in de eerste helft van 2008 aanvragen van gesloten plaatsing.

Onderzoek

Op 16 juli 2008 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van mevrouw M. te Amsterdam, ingediend door de heer P. te Amstelveen, met een klacht over een gedraging van Bureau jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam, locatie Centrum/Oud-West (verder: BJAA).

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van Stichting BJAA, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd Stichting BJAA verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Tijdens het onderzoek kregen Stichting BJAA en verzoekster de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Tevens werd aan Stichting BJAA een aantal specifieke vragen gesteld en werden twee medewerkers van BJAA gehoord.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

Het bestuur van BJZ berichtte dat het verslag geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen.

De reactie van verzoekster gaf aanleiding het verslag aan te vullen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

1. Verzoekschrift van verzoekster van 16 juli 2008 met bijlagen.
2. E-mailberichten van verzoekster van 19, 21 en 29 juli en 6 november 2008 met bijlagen.
3. Het standpunt van Stichting BJAA van 21 oktober 2008 met bijlagen.
4. Reactie van verzoekster van 26 november 2008 met bijlagen.
5. E-mailberichten van verzoekster van 6 en 19 november en 6 december 2008 en 22 januari 2009 met bijlagen.
6. Verklaring van medewerkers C. en P. van BJAA van 27 januari 2009.
7. Reactie van BJAA van 30 januari 2009 met bijlagen.
8. E-mailberichten van verzoekster van 5 februari en 22 maart 2009 met bijlagen.
9. Reactie BJAA van 13 maart 2009 met bijlagen.
10. Reactie verzoekster van 27 april 2009.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Artikel 29b, derde lid, van de Wet op de Jeugdzorg

"Een machtiging kan bovendien slechts worden verleend indien naar het oordeel van de kinderrechter de jeugdige ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen heeft die zijn ontwikkeling naar volwassenheid ernstig belemmeren en die maken dat de opnemings- en het verblijf noodzakelijk zijn om te voorkomen dat de jeugdige zich aan de zorg die hij nodig heeft zal onttrekken of daaraan door anderen zal worden onttrokken."

2. Artikel 9:27, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht

"Indien ten aanzien van de gedraging waarop het onderzoek van de ombudsman betrekking heeft door een rechterlijke instantie uitspraak is gedaan, neemt de ombudsman de rechtsgronden in acht waarop die uitspraak steunt of mede steunt."

2. Memorie van Toelichting bij de wijziging van de Wet op de jeugdzorg met betrekking tot jeugdzorg waarop aanspraak bestaat ingevolge de wet in gesloten setting (gesloten jeugdzorg), kamerstukken II, 30 644, nr.3, onder artikel 29d

"Ouders zijn niet opgenomen bij de personen die om een machtiging kunnen verzoeken. De keuze om ouders niet de mogelijkheid te geven een verzoek om een machtiging in te dienen is gebaseerd op de gedachte dat ouders kunnen vragen om een indicatiestelling van het bureau jeugdzorg. Omdat ouders op deze wijze hun betrokkenheid vorm kunnen geven, is een directe mogelijkheid van aanvraag van een machtiging niet nodig. Bovendien zouden ouders in een buitengewoon moeilijke positie geplaatst worden. Het is erg moeilijk in de hulpverlening weer een goed contact tussen ouders en kind op te bouwen als ouders zelf de geslotenheid voor hun kind hebben verzocht."